

haft Indførselen af disse udenlandske Arbejdere, har, som ogsaa den ærede Ordfører var inde paa at omtale, været Boligforholdene. De have været i høj Grad uhyggelige. Det er meget slette Boliger, der paa mange Steder ere anviste disse udenlandske Arbejdere, og den Maade, paa hvilken man har pakket Mænd og Kvinder sammen i Fællesrum uden Hensyn til, om de vare gifte eller ugifte, eller hvorledes det i det hele taget stod til, har været i høj Grad utiltalende. Det er saaledes oplyst for mig, at et Sted anvendtes eet Rum til Sovested for 23 Personer, et andet Sted for 18, et tredje Sted for 15, et fjerde Sted for 14, et femte Sted for 12. Et Sted oplyses det, at 8 Mænd og 4 Kvinder vare samlede i et Rum, et andet Sted 3 Mænd og 3 Kvinder og saa fremdeles. Der har altsaa ikke fra de Folks Side, der indførte disse Arbejdere, været taget Hensyn til Moralen og den Slags Forhold, som man ellers skilte med ved alle officielle Lejligheder. Og de Boliger, der anvendtes, have ofte været meget slette. Det er saaledes oplyst, at et Stedovre paa Fyn bleve Polakkerne indlogerede i et Svinehus. Om Onsdagen vare Svinene i Huset, de bleve drevne ud, og Huset blev rengjort saa godt, det lod sig gøre, og om Lørdagen bleve Polakkerne indlogerede i det samme Svinehus. Det sagdes offentligt, da det var sket, at Svineriet i dette Hus til Trods for den Smule Rengøring, der havde fundet Sted, trodsede enhver Beskrivelse.

For disse ulykkelige Menneskers Skyld, som det her drejer sig om, er en Lovgivning af den Art, der nu foreslaas, derfor i høj Grad paa sin Plads, og jeg glæder mig over, at Lovforslaget i saa høj Grad tager Sigte paa at afhjælpe en Del af de Mangler, her ere nævnte. Boligen kommer ind under en Kontrol, og der indeholdes jo, som ogsaa nævnt af den ærede Ordfører, Bestemmelser om særskilte Soverum for ugifte Mænd og Kvinder, særskilte Soverum for Ægtefæller, om tilbørligt Rumfang i Boligen, lagttagelse af hygiejniske Fordringer o. s. v. Endvidere indeholder Lovforslaget Regler om, at Kontrakterne skulle afsluttes her i Landet, og at de paagældende Arbejdere skulle have Kontrakten forelagt i deres eget Sprog, saaledes at de have Mulighed for at sætte sig ind i Kontraktens Bestemmelser, hvad der jo nu ikke har været Tilfældet, i alt Fald i al Almindelighed. Jeg kunde imidlertid, naar der er Tale om Kontraktbestemmelserne, ønske, at der i

den Kontrakt, der nu foreslaas som Normalkontrakt, eller hellere i selve Loven indsattes en Bestemmelse om, at disse Kontrakter kunde opsiges. Det forekommer mig, at det, at de paagældende Arbejdere bindes for en Sæson eller for længere Tid, kan jo for saa vidt være godt nok; men jeg synes paa den anden Side, at hvis Forholdene ere saadanne, at Arbejderne ikke kunde finde sig i at være der, hvor de ere komne, burde der være Adgang for dem til at opsiges Pladserne med en vis Frist, det være sig nu 14 Dage eller en Maaned, det spiller en mindre Rolle, men der burde være en saadan Opsigelsesfrist, og det vilde samtidig være en Betyggelse for vedkommende Arbejdskøber, saa han kunde faa andre Arbejdere i den Tid, der skulde gaa, inden Opsigelsesfristen udløb. Og der kunde dertil føjes en Bestemmelse om, at de paagældende Arbejdere maatte betale det Udlæg eller en Del af det Udlæg, som den vedkommende Arbejdskøber havde haft som Rejsseudgifter for at faa dem hertil, saa at dette kunde fradrages den Løn, de skulde have for den Tid, de havde været i Tjenesten. Jeg synes, at en saadan Bestemmelse yderligere vilde betrygge Forholdene for disse udenlandske Arbejdere, og jeg henstiller derfor, om det ikke var muligt at foretage en Ændring paa det Punkt.

Jeg skal i øvrigt ikke komme langt ind paa Enkeltheder af Lovforslaget, men jeg maa dog blot nævne en Bestemmelse i § 1 om, at kun de, der ikke have haft 2 Aars uafbrudt Ophold her i Landet, komme ind under Loven. Denne Bestemmelse synes jeg er uheldig, i hvert Fald naar det drejer sig om Boligforholdene. Det kan ganske vist siges, at de, der have været her i 2 Aar, ere blevne mere kultiverede og have faaet mere Kendskab til Landets Forhold; men naar de skulle have Bolig paa vedkommende Arbejdssted i længere Tid, eller selv om de gaa fra det ene Sted til det andet, forekommer det mig vedblivende, at disse Arbejders Boliger burde være underkastede de Bestemmelser, som Lovforslaget indeholder. Jeg er heller ikke saa glad ved en Bestemmelse, der findes i Lovforslaget, om, at Tyende ikke kommer ind under Loven — det findes ogsaa i § 1. Det forekommer mig at være en Bestemmelse, der kan misbruges. Der aabnes ved denne Undtagelse for Tyendets Vedkommende Mulighed for at omgaa Loven, i hvert Fald i en hel Del Tilfælde. Der fæstes jo nu ogsaa adskillige udenlandske Folk som Tyende; navnlig svenske Tjenestedrenge findes der paa visse